

الحمد لله رب العالمين

دانشگاه پیام نور

پایان نامه برای دریافت مدرک کارشناسی ارشد

دانشکده: الهیات و علوم اسلامی

رشته: اخلاق اسلامی

گروه علمی: اخلاق

تأثیر عرف و جنسیت بر اخلاق خانوادگی همسران با نگاه بر قرآن و سنت

استاد راهنما:

دکتر محمدهادی امین ناجی

استاد مشاور:

دکتر ناصر محمدی

پژوهشگر:

فاطمه سعیدی

تیرماه ۱۳۹۰

تقدیم بہ:

پیشگاہ سراسر نور و معرفت

تنہا زوج معصوم عالم

امیر مؤمنان حضرت علی (ع) و

صدیقہ طاہرہ حضرت فاطمہ زہرا (س)

بانشکر از وجود بارزترین جلوہ های الهی، در زندگی ام

مادر پدر عزیز و مهربانم

و استاد کرامی جناب آقای دکتر محمد هادی این ناجی، که بانمش بزرگوارانه، همراه با صبوری و مهربانی، راهنمایی
اینجانب را در نگارش این پایان نامه قبول زحمت نمودند و نیز، استاد کرامی جناب آقای دکتر ناصر محمدی که با
مشاوره های دقیق خود، مرا مورد لطف قرار دادند، کمال تشکر را دارم.

چکیده

نظر دارد .بین عرف و
لی اختلاف و تنوع آداب

هر عرف برای هر -
جنسیت ها نیز ارتباطی

و عرف ها نیز جایگاه ویژه خود را داراست.

بررسی موضوع تنوع آداب و اخلاق و عرف های مختلف اجتماعی در میان گرایش های
جنسیتی و سلاقی گوناگون از یک سو و ارتباط آن با سلاقی دینی جامعه، خصوصاً اسلام از
سوی دیگر و همچنین ، چگونگی تأثیرگذاری این مسائل بر اخلاق همسران در محیط خانواده
از اهمیت خاصی برخوردار است.

در این پایان نامه، از روش توصیفی - تحلیلی و شیوه جمع آوری اطلاعات با رویکردی کتابخانه ای برای دستیابی به اهداف استفاده شده است و به دو موضوع عرف و جنسیت با توجه به قرآن ، روایات و رفتارهای اجتماعی به خوبی توجه شده و نگاه آن منابع به موضوع مزبور بدست آمده است.

نتایج تحقیق گویای آن است که قرآن و روایات ، عرف اجتماعی را در جوامع مختلف تا حدی که با مبانی و روشهای دینی متعارض نباشد، می پذیرد و حتی برخی از عرف های رفتاری ، از دین اسلام نشأت گرفته اند ، که زن و مرد با عمل کردن به این عرف ها در محیط خانواده ، به مثابه دو بال برای ارتقای اخلاق خانوادگی عمل خواهند کرد.

مقوله جنسیت ، نیز در کنار عرف، دارای تأثیرگذاری فراوانی است .چنانچه خصوصیات اخلاقی و رفتاری شایسته ای که در آیات و روایات برای زن و مرد بیان شده است، از یک سو و تفاوت های جنسیتی در بین زن و مرد از سوی دیگر ، بستری مناسب را برای رشد و تکامل فردی آنان و بهبود اخلاق خانوادگی همسران، در محیط خانواده فراهم می آورد.

همچنین علاوه بر این، عرف و جنسیت تأثیری متقابل بر اخلاق خانوادگی همسران دارد ، چنانچه، اگر زن و مرد خود را به خصوصیات جنسیتی متناسب با فطرت و مذکور در قرآن کریم و روایات معصومین (ع) آراسته نمایند و متقابلاً به عرف های رفتاری متناسب و هماهنگ با این خصوصیات همت گمارند، این امور، سبب تأمین نیازهای درونی زن ، مرد و همسر می شود. پس در نهایت بر اخلاق خانوادگی همسران و بهبود روابط فی مابین و استحکام خانواده تأثیر مطلوبی دارد.

کلید واژه ها :

عرف ، جنسیت ، خانواده، اخلاق همسران ، اخلاق اسلامی ، رفتار،الگو

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	کلیات
۲	مقدمه
۴	طرح مسئله
۴	ضرورت انجام تحقیق
۴	پیشینه تحقیق

۵	 سوالات تحقیق
۵	 فرضیه‌های تحقیق
۵	 هدف و انگیزه تحقیق
۵	 کاربردهایی تحقیق
۶	 جنبه جدید بودن و نوآوری طرح
۶	 روش تحقیق
۷	فصل ۱: معناشناسی
۸	 مقدمه
۸	۱- واژه عرف در قرآن
۹	۲- معنای لغوی واژه عرف
۱۰	۳- مفهوم اصطلاحی واژه عرف
۱۰	۳-۱- عرف در اصطلاح فقیهان
۱۱	۳-۲- عرف در اصطلاح جامعه شناسان
۱۱	۳-۳- عرف در اصطلاح حقوق دانان
۱۲	بخش دوم
۱۲	۱- هم نشینی معنایی واژه عرف و واژه اخلاق
۱۲	۱-۱- واژه خلق در قرآن کریم
۱۳	۱-۲- اخلاق در معنای لغوی
۱۳	۱-۳- اخلاق در معنای اصطلاحی
۱۵	۲- هم نشینی معنایی واژه عرف و واژه کفو
۱۵	۲-۱- واژه کفو در قرآن کریم
۱۶	۲-۲- واژه کفو در معنای لغوی
۱۶	۳- هم نشینی معنایی واژه عرف و واژه شأن
۱۶	۳-۱- واژه شأن در قرآن کریم
۱۶	۳-۲- واژه شأن در لغت
۱۷	۴- هم نشینی معنایی واژه عرف و واژه معروف
۱۷	۴-۱- واژه معروف در قرآن کریم
۱۸	۴-۲- واژه معروف در معنای لغوی
۱۸	۵- معنای لغوی واژه جنس
۱۹	 نتیجه گیری فصل اول
۲۰	فصل ۲: تأثیر عرف بر اخلاق خانوادگی همسران
۲۱	 مقدمه

۲۲	۱- اقسام عرف
۲۲	۱-۱- اعتبار مشروعیت
۲۲	۱-۱-۱- عرف صحیح
۲۲	۱-۱-۲- عرف فاسد
۲۲	۲-۱- اعتبار منبع
۲۲	۱-۲-۱- عرف عام
۲۲	۲-۲-۱- عرف خاص
۲۲	۳-۱- اعتبار شمول
۲۲	۱-۳-۱- عرف مطرد
۲۲	۲-۳-۱- عرف غالب
۲۳	۳-۳-۱- عرف مشترک
۲۳	۲- اعتبار عرف در میان امامیه و اهل سنت
۲۳	۳- عوامل مؤثر در ایجاد عرف ها
۲۳	۳-۱- فطرت و سرشت خدادادی انسان ها
۲۴	۳-۲- عقل و درک عقلانی
۲۴	۳-۳- قوانین دینی و شرعی
۲۴	۳-۴- نیاز و احتیاج جامعه
۲۴	۳-۵- تهاجم فرهنگی
۲۴	۳-۶- جهالت و نادانی
۲۴	۴- نقش زمان و مکان در تحول موضوعات عرفی
۲۵	۵- رابطه عرف با احکام
۲۶	۵-۱- اصول عقاید(اصول دین)
۲۶	۵-۲- احکام فروع دین
۲۶	۵-۳- احکام اخلاقی اسلام
۲۶	۵-۴- احکام عرفی
۲۷	۶- عرف و نگاه دین اسلام به آن
۲۸	۶-۱- عرف های جاهلیت
۲۹	۶-۲- برخورد اسلام با عرف های جاهلیت
۳۱	۷- عرف و مصلحت
۳۲	۸- رابطه عرف و عادت
۳۲	۸-۱- معنی لغوی عادت
۳۳	۸-۲- تفاوت های عرف و عادت
۳۳	۹- رابطه عرف و مد
۳۳	۹-۱- تعریف مد

۳۴	۲-۹- تفاوت های عرف و مد
۳۴	۱۰- ناهمگونی عرف ها
۳۵	بخش دوم
۳۷	۱- عرفی شدن
۳۸	۱-۱- عرفی شدن فرد
۳۹	۲-۱- عرفی شدن جامعه
۳۹	۲- فقه اسلام و روند عرفی شدن
۴۱	نتیجه گیری فصل دوم
۴۲	فصل ۳: بررسی برخی از عرف ها و تأثیر آنان بر اخلاق خانوادگی همسران
۴۳	مقدمه
۴۳	۱- توجه به دینداری و معنویت
۴۵	۱-۱- تأثیر باورهای دینی در معنادگی به زندگی
۴۵	۲-۱- تأثیر باورهای دینی در انجام دادن واجبات و ترک محرمات
۴۶	۳-۱- تأثیر باورهای دینی در تحمل مشکلات خانواده
۴۶	۴-۱- حفظ سلامت جسمانی و روحی در زندگی
۴۷	۲- محبت و رزی
۴۹	۱-۲- عرف های رفتاری معصومین
۵۳	۲-۲- حد محبت به خانواده
۵۳	۳- وفاداری به یکدیگر
۵۴	۱-۳- عوامل موثر در ایجاد وفاداری بین همسران
۵۴	۳-۱-۱- رعایت حیا در زندگی
۵۶	۳-۱-۲- ویژگی های الگوی حیا در روابط بین همسران
۵۷	۳-۲- تامین نیازهای جنسی
۵۹	۳-۲-۱- نهی از بی توجهی به تامین نیاز های جنسی
۶۰	۳-۲-۲- بیان برخی توصیه ها در این زمینه
۶۰	۳-۳- تامین نیازهای زیبا دوستی
۶۲	۴- شور و نشاط خانوادگی
۶۳	۱-۴- شادابی و گونه های هشت گانه آن
۶۳	۴-۱-۱- ایمان
۶۴	۴-۱-۲- طبیعت
۶۴	۴-۱-۳- ورزش
۶۴	۴-۱-۴- شوخ طبعی

۶۶	 ۴-۱-۵ - گردش
۶۶	 ۴-۱-۶ - آراستگی
۶۶	 ۴-۱-۷ - رفاقت
۶۷	 ۴-۲-۲ - شرایط و آداب شادی
۶۷	 ۴-۲-۱ - گناه و معصیت نباشد
۶۷	 ۴-۲-۲ - همراه با اذیت و آزار نباشد
۶۷	 ۴-۲-۳ - میانه روی در غم و شادی
۶۹	 ۵ - مدارا و رفق و پرهیز از خشونت
۷۰	 ۵-۱-۱ - هدف از مدارا
۷۱	 ۵-۲-۲ - عرف های رفتاری معصومین (ع)
۷۴	 ۶ - نهی از ظلم به زنان
۷۶	 ۷ - همکاری زن و مرد در منزل
۷۸	 ۸ - مدیریت صحیح اقتصاد در خانواده
۷۹	 ۸-۱-۱ - تامین نیاز های اقتصادی
۸۰	 ۸-۲-۲ - همراهی زن در مدیریت اقتصادی
۸۰	 ۸-۲-۱ - درخواست در حد توان شوهر باشد
۸۱	 ۸-۲-۲ - صبر داشتن در مشکلات رفاهی
۸۱	 ۸-۲-۳ - حسن مدیریت در مخارج زندگی
۸۲	 ۸-۲-۴ - دوری از تجمل گرایی و چشم و هم چشمی
۸۴	 ۸-۳-۳ - رعایت قناعت در زندگی
۸۵	 ۸-۴-۴ - طلب حلال فریضه ای واجب
۸۶	 ۸-۵-۵ - راه های افزایش روزی
۸۶	 ۸-۵-۱ - خوش خلقی
۸۷	 ۸-۵-۲ - کمک به برادران دینی
۸۷	 ۸-۵-۳ - امانت داری
۸۷	 ۸-۵-۴ - نیکی با خانواده
۸۷	 ۸-۵-۵ - صدقه دادن
۸۷	 ۸-۵-۶ - دعا برای برادران دینی
۸۷	 ۸-۵-۷ - نیت خوب
۸۸	 بخش دوم
۸۸	 ۱- اشتغال زن و شوهر
۹۴	 ۲- تحصیلات زن و شوهر

۹۶	۳- تفاوت های عرفی و سلايق خانوادگی همسران
۹۷	۳-۱- توجه به علایق همسر
۹۹	۳-۲- توجه به شأنیت همسر
۱۰۰	۴- عدم جابه جایی نقش های جنسیتی
۱۰۷	۴-۱- پی آمدهای مثبت
۱۰۷	۴-۲- پی آمدهای منفی
۱۰۷	۴-۲-۱- در بعد فردی
۱۰۷	۴-۲-۲- بعد خانوادگی
۱۰۸	۴-۲-۳- بعد اجتماعی
۱۰۸	۵- ورود ماهواره در محیط خانواده
۱۱۵	نتیجه گیری فصل سوم
۱۱۶	فصل ۴ : تأثیر جنسیت بر اخلاق خانوادگی همسران
۱۱۷	مقدمه
۱۱۸	۱- ویژگی های اخلاقی و رفتاری شایسته زنان با نگاه به قرآن کریم
۱۱۸	۱-۱- پاکدامن هستند
۱۱۹	۱-۲- باحجب و حیا هستند
۱۲۰	۱-۳- حریم الهی رادر برخورد بانامحرم رعایت می نمایند
۱۲۰	۱-۴- به شایستگی با نامحرم سخن می گویند
۱۲۱	۱-۵- اهل نماز و طاعتند
۱۲۲	۱-۶- اهل توبه اند و در اشتباهات خود اصرار نمی ورزند
۱۲۲	۱-۷- در بعد دیداری، حیا ر رعایت می کنند.
۱۲۲	۱-۸- از زینت کردن در مقابل نامحرمان پرهیز می نمایند
۱۲۴	۱-۹- حجاب اسلامی را رعایت می کنند
۱۲۶	۲- ویژگی های اخلاقی و رفتاری شایسته مردان با نگاه به قرآن کریم
۱۲۶	۲-۱- امور اقتصادی آنان را از یاد خدا غافل نمی سازد
۱۲۷	۲-۲- اهل زکات اند.....
۱۲۸	۲-۳- حیا را در بعد دیداری و افعال خویش رعایت می کنند.....
۱۲۹	۳- ویژگی های اخلاقی و رفتاری شایسته و مشترک بین زنان و مردان با نگاه به قرآن کریم
۱۳۰	۳-۱- پاک و پاکیزه اند
۱۳۱	۳-۲- یارویاور یکدیگرند.
۱۳۱	۳-۳- اهل امر به معروف و نهی از منکرند.
۱۳۱	۳-۴- اهل نماز و پرداخت زکات هستند

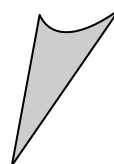
۱۳۱	۳-۵- از حکم خدا و رسول اطاعت می کنند
۱۳۲	۳-۶- خاشع، صادق، صابراند
۱۳۲	۳-۷- اهل انفاق، و یاد خداوندند
۱۳۳	۳-۸- از مسخره کردن یکدیگر پرهیز می نمایند
۱۳۴	۳-۹- اهل مشورتند
۱۳۵	بخش دوم
۱۳۵	۱- خصوصیات شایسته زنان در رفتار با شوهران از نگاه قرآن
۱۳۵	۱-۱- رازدار همسرند
۱۳۶	۱-۲- در کنار همسر شادند
۱۳۷	۱-۳- علاقه مند و وفادار به شوهرند
۱۳۷	۱-۴- مشوق شوهر در جهاد الهی اند.
۱۳۸	۱-۵- برای حفظ حریم زوجیت، از برخی حقوق خود صرف نظر می کنند،
۱۳۹	۱-۶- در صورت رضایت آماده رجوع به همسرند
۱۴۰	۱-۷- مطیع شوهرند
۱۴۰	۱-۸- در غیاب شوهر، حافظ حقوق او هستند
۱۴۲	۱-۹- در سخت ترین شرایط ایمان خود را حفظ می نمایند
۱۴۳	۲- خصوصیات شایسته زنان در رفتار با شوهران از نگاه روایات معصومین (ع)
۱۴۳	۲-۱- در مقابل شوهر آراسته و به او ابراز محبت می کند
۱۴۳	۲-۲- در امور خانواده و خانه کوشا است
۱۴۴	۲-۳- به جلب رضایت شوهر اهمیت می دهد.
۱۴۵	۲-۴- در مقابل بداخلاقی شوهر صبور است
۱۴۵	۲-۵- در میان خانواده خود عزیز و در مقابل همسر، متواضع است
۱۴۶	۲-۶- در پیشرفت معنوی و مادی همراه شوهر است
۱۴۶	۲-۷- در مسائل اقتصادی سخت گیری نمی کند.
۱۴۷	۲-۸- لجباز و ناسازگار نمی باشد
۱۴۷	۲-۹- به نیازهای جنسی شوهر خویش، توجه دارد
۱۴۸	۲-۱۰- شوهر را از رفت و آمدهای خویش مطلع می سازد
۱۴۹	۲-۱۱- پشتیبان شوهر است
۱۴۹	۳- خصوصیات شایسته شوهران با نگاه به قرآن کریم
۱۵۰	۳-۱- سرپرستی و تامین معاش خانواده ابرعهده دارند
۱۵۰	۳-۲- در هنگام نافرمانی همسر بر اساس دستورات دین عمل میکنند
۱۵۳	۳-۳- به میزان توانایی در زندگی وسعت می دهند.

۱۵۴	۳-۴- نسبت به همسر زورگو نمی باشند.....
۱۵۵	۳-۵- در برخورد با همسران خویش رعایت عدالت را می کنند
۱۵۷	۳-۶- در کمال رضایت مهریه همسر را می دهند
۱۵۷	۳-۷- در زندگی رعایت انصاف را میکنند
	۳-۸- زنان را برای بخشش مهریه تحت فشار قرار نمیدهند ، مگر آنکه عمل زشتی
۱۵۷	از آنها آشکار شود
۱۵۹	۳-۹- به تعهدات پس از ازدواج وفادارند
۱۶۰	۴- ویژگی های شایسته شوهر نسبت به همسر بانگاه به روایات معصومین(ع)
۱۶۰	۴-۱- دارای خلقی نیکو و رفتاری همراه با احترام
۱۶۰	۴-۲- رعایت اعتدال در امور اقتصادی
۱۶۱	۴-۳- اظهار محبت و دوستی نسبت به همسر
۱۶۱	۴-۴- آراستگی برای همسر خویش
۱۶۲	۴-۵- صبور در مقابل بداخلاقی همسر
۱۶۳	۴-۶- همراهی در انجام امور داخلی منزل
۱۶۴	۴-۷- دارای غیرتی به جا و شایسته
۱۶۵	بخش سوم
۱۶۵	۱- خصوصیات جنسیتی زن و مرد از نگاه اندیشمندان دینی
	۱-۱- جسم و روح مرد متناسب با امور سخت و جسم و روح زن بامسائل عاطفی و
۱۶۵	معنوی هماهنگ می باشد
۱۶۶	۱-۲- مرد مظهر عشق و تقاضا و زن مظهر مطلوب بودن و محبوب بودن است.
۱۶۷	۱-۳- مرد بیشتر در بند عقل و زن در بند احساس است.
۱۶۸	۱-۴- زن دگرخواه تر از مرد است
	۱-۵- زن نسبت به مرد به عرف های رایج در خانواده پایبندتر و به زینت و آرایش
۱۶۹	علاقه مند تر است
۱۷۰	۱-۶- غالباً مرد بیشتر از زن به خشونت روی می آورد.
۱۷۰	۱-۷- زن مظهر جمال الهی است و مرد مظهر جلال الهی
۱۷۱	نتیجه گیری فصل چهارم
۱۷۳	خاتمه
۱۷۴	نتیجه گیری کلی از پایان نامه
۱۷۷	پیشنهادهات
۱۷۸	فهرست منابع

فهرست مقالات ۱۸۷

چکیده انگلیسی ۱۸۹

کلیات

مقدمه

رابطه زن و شوهر، به قدمت خلقت انسان، به قداست متعالی ترین ارزشها، به عظمت گستره هستی، به برکت همه نسل ها در همه عصرها و تجلی گر، اولین تعامل حقه انسانهاست. رابطه زن و شوهر، رابطه عاشق و معشوق، تن و تن پوش، و رابطه همسران طریق کمال و معناگر محبت و ایثار است. این رابطه، سرچشمه همه عاطفه ها و بستر گیراترین رابطه هاست. زن مرادش را در حسن رابطه با شوهر می یابد و شوهر آرامش را در گرو و وجود زن می داند. (محمودی الیگوردی، ۱۳۸۰: ۳۰)

«عرف و جنسیت» و تبیین این دو موضوع، از جمله عوامل موثری است که بر اخلاق خانوادگی همسران تاثیر به سزایی می گذارد. موضوع عرف های اجتماعی از جمله مسائل مبتلا به جوامع دینی و غیر دینی است. در جامعه دینی ما بسیاری از مباحث عرفی، به نام دینی تلقی می شود که بررسی این موضوع و همچنین شناخت میزان ارتباط متقابل عرف، قرآن و سنت و چگونگی برخورد قرآن و احادیث با عرف از اهمیت ویژه ای برخوردار می باشد.

از سوی دیگر تفاوت های جنسیتی بین زن و مرد در ابعاد مختلفی چون: روحیات، منش و رفتار، چه در بعد فردی و چه در بعد اجتماعی بر چگونگی روابط و اخلاق همسران اثرگذار بوده و می تواند پیامدهای مثبت و یا منفی را به همراه داشته باشد.

با توجه به این مطالب، در این پژوهش به بررسی میزان تاثیرگذاری دو موضوع عرف و جنسیت بر اخلاق خانوادگی همسران، همت گماشته شده است.

در این راستا، موضوع عرف، از دو بعد مورد بررسی قرار گرفته شده است: از یک بعد، عرف های پسندیده ای که در نگاه دین بر روابط و اخلاق همسران اثرگذار می باشد مورد بررسی قرار گرفته شده است و از بعد دیگر، با توجه به مصاحبه هایی که با جامعه دانشگاهی صورت پذیرفت، برخی از عرف های ناپسندی که در عصر حاضر در حال رواج می باشند، با نگاهی درون دینی، با تکیه بر آیات قرآن کریم، روایات معصومین (ع) و نظریات اندیشمندان اسلامی، مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته شده اند.

سپس خصوصیات جنسیتی شایسته برای زن و مرد از نگاه دین و تفاوت های جنسیتی بین آنان با تکیه بر نظرات اندیشمندان اسلامی مطرح گردیده شده است.

با توجه به بررسی پژوهش هایی که در دو حوزه عرف و جنسیت تاکنون انجام شده است، به نظر می رسد آنچه این پژوهش را متمایز از این موارد می کند، داشتن نگاهی کاربردی و

درون دینی بر مبنای اخلاق اسلامی می باشد. که به اثبات تاثیر متقابل دین بر عرف و اصلاح آن در زمینه رویکرد خانوادگی، فرهنگی و اجتماعی و همچنین، اثبات تاثیر عرف و جنسیت بر روابط و اخلاق خانوادگی زن و شوهر می پردازد، و سعی بر آن بوده است که در این راستا، مسائلی که سبب بهبود روابط و اخلاق خانوادگی در بین همسران می شود، مطرح گردیده شود. شایان ذکر است که در این پژوهش برخی منابعی که با موضوع مرتبط بودند، مورد بررسی و مطالعه قرار گرفته شد، لیکن گزارش نقلی ایی از آنان، ذکر نشده است. و این پایان نامه مشتمل بر ۵ فصل می باشد، که عبارت است از :

۱- کلیات

۲- معناسناسی

۳- تأثیر عرف بر اخلاق خانوادگی همسران

۴- بررسی برخی از عرف ها و تأثیر آنها بر اخلاق خانوادگی همسران

۵- تأثیر جنسیت بر اخلاق خانوادگی همسران

طرح مسئله

عرف های اجتماعی و جنسیت زن و مرد رابطه ای دو سویه با هم دارند به نحوی که هر عرفی برای هر جنسیتی ویژگی ها و خصایص متفاوتی را در نظر می گیرد. عرف های پوششی، آرایشی، اخلاقی و رفتاری از جمله این موارد می باشد.

تاثیر چنین عرف هایی بر اخلاق همسران در محیط خانواده و تاثیر گذاری متون دینی بر آنها امری مهم است .

تلاش این پایان نامه یافتن میزان تاثیر و تاثر آن عرف جنسیتی بر اخلاق همسران و ارتباط آن با منابع دینی است.

شناخت میزان ارتباط متقابل عرف ، قرآن و سنت و چگونگی برخورد قرآن و احادیث با عرف از اهمیت ویژه ای برخوردار می باشد.

ضرورت انجام تحقیق

شناخت موضوع تنوع آداب و اخلاق و عرف های مختلف اجتماعی در میان گرایش های جنسیتی و سلايق گوناگون از اهمیت فراوانی برخوردار است . موضوع واگذاری انتخاب بعضی از کارها و رفتارها به آداب و رسوم اجتماعی از یک سو و ارتباط آن با سلايق دینی جامعه و خصوصا اسلام از اهمیت خاصی برخوردار است.

پیشینه تحقیق

طی بررسی که در سایت مدارک علمی ایران (irandoc) انجام شد پایان نامه ای با این موضوع و عنوان خاص موجود نبود . با این وجود درباره پیشینه تحقیق می توان به منابعی چون: کتب تفسیری و روایی ، سیره نبوی (خانوادگی)، مجموعه سخنان امام خمینی و مقام معظم رهبری، کتب شهید مطهری ، گفتار فلسفی، پایان نامه ی نقش عرف در حقوق مدنی، کتب اخلاقی، کتابهای درآمدی بر عرف، عرف و عادت در حقوق اسلام و ایران ، جایگاه عرف در فقه ، دین، جامعه و عرفی شدن و منابع دیگری که مرتبط با موضوع می باشد، اشاره داشت.

سوالات تحقیق

۱. دیدگاه قرآن و روایات نسبت به عرف اجتماعی جوامع مختلف چگونه است؟
۲. جایگاه عرف و جنسیت در اخلاق اسلامی چگونه است؟
۳. نقش جنسیت در تعالی اخلاق خانوادگی چیست؟
۴. بین عرف مورد قبول مردم و اخلاق همسران چگونه رابطه ای برقرار است؟

فرضیه‌های تحقیق

۱. قرآن و روایات، عرف اجتماعی در جوامع مختلف را تا حدی که با مبانی و روش های دینی متعارض نباشد، می پذیرد.
۲. عرف و جنسیت در اخلاق اسلامی مورد احترام و توجه می باشد.
۳. دو جنس مذکر و مونث به مثابه دو بال برای ارتقای اخلاق خانوادگی هستند.
۴. عرف های پذیرفته شده مردم بر اخلاق همسران تاثیرگذار است.

هدف و انگیزه تحقیق

۱. اثبات پذیرش عرف حداقلی جامعه از سوی دین.
۲. اثبات تاثیر متقابل دین بر عرف و اصلاح آن در زمینه رویکرد فرهنگی.
۳. اثبات تاثیر عرف و جنسیت بر یکدیگر

کاربردهای تحقیق

- ۱- تبیین موضوع شناخت عرف و جنسیت برای عموم مردم
- ۲- اصلاح بینش مخاطبان نظام آموزشی، صدا و سیما، سازمان تبلیغات، سازمان های فرهنگی هنری، فرهنگ سراها و... کلیه موسسات فرهنگی تبلیغی.

جنبه جدید بودن و نوآوری طرح

موضوع عرف های اجتماعی از جمله مسائل مبتلا به جوامع دینی و غیر دینی است. در جامعه دینی ما بسیاری از مسائل از مباحث عرفی ، به نام دینی تلقی می شود در حالیکه واکاوی آن و تبیین موضوع اهمیت داشته و تاکنون کمتر به صورت موضوعی از جمله (اخلاق همسران و عرف اجتماعی) بدان توجه شده است.

روش تحقیق

روش این تحقیق ،توصیفی-تحلیلی و روش جمع آوری اطلاعات به شیوه کتابخانه ای و در برخی موارد مصاحبه ای، به صورت شفاهی می باشد.